

ideaz

Praktijkblad over missionair kerk-zijn

EDITIE 30

Jonge generaties voorop

Jong vs. oud
het is geen concurrentiestrijd

Wie wil opstaan
voor de volgende generatie?

Vaderdag
vieren zonder
(eigen) kinderen

'Wil je me niet loslaten?
Oké, dan neem ik je mee
het podium op'

EELCO EN DOCHTER
ANNE POELARENDS

'Als je de jonge generaties prioriteit geeft in de kerk...

Medio juni dit jaar presenteerde MissieNederland het boek *Samen Jong*, waarin zes kernwaarden worden besproken die helpen om kerk te zijn met alle generaties. Martine Versteeg, relatiemanager Kerk & Jeugd bij MissieNederland, vertelt wat het betekent om als kerk prioriteit te geven aan jonge generaties, en waarom dit leidt tot een kerk van alle generaties.

INTERVIEW *Annemarie van den Berg*

MissieNederland signaleerde dat er de afgelopen twintig jaar erg veel onderzoek is gedaan naar jongeren die ofwel de kerk verlaten, of juist bij de kerk blijven. Martine: 'Deze kennis is niet altijd bekend binnen kerken, of als de kennis er wel is, vinden veel geloofsgemeenschappen het lastig om het te implementeren. Wij willen met *Samen Jong* kerken helpen aan een goede kapstok om na te denken over hoe ze een plek kunnen zijn voor alle generaties. Vanuit alle onderzoeken die er zijn, bleek het Amerikaanse onderzoek *Growing Young* het meest uitgebreid. Ook richtte het zich het meest op de volledige breedte van de kerk. Met *Samen Jong* hebben we de zes kernwaarden uit dit onderzoek naar de Nederlandse context vertaald, zodat het bruikbaar is voor Nederlandse kerken.'

Als je kijkt naar een dwarsdoorsnede van Nederlandse kerken: geven ze voldoende prioriteit aan de jonge generaties?

'Bij veel kerken is er wel een duidelijk verlangen om jonge generaties prioriteit te geven. Je leest het ook terug in beleidsplannen. Tegelijkertijd signaleer ik ook dat dit in veel gevallen theorie is, want het beleid wordt toch vaak bepaald door de wat oudere generaties. Als we het hebben over één specifieke groep prioriteit geven, dan roept dit ook weerstand op. Ik denk dat er in veel kerken een groot verlangen is naar gelijkheid. Dat iedereen gezien wordt. Dat is aan de ene kant een

mooie waarde, maar als ik heel eerlijk ben, en ook kijk naar wat Jezus ons voorleeft, dan is die gelijkheid van de hele gemeenschap niet het doel. Denk bijvoorbeeld aan de gelijkenis waarbij de herder zijn kudde van 99 schapen (die zich samen wel redden) achterlaat om het ene schaapje te zoeken die zijn genade nog mag leren ontdekken. Gelijkheid zegt: iedereen krijgt evenveel aandacht. Rechtvaardigheid zegt: we richten ons op wie net wat extra nodig hebben.'

Kun je dit uitleggen?

'Wie zijn de mensen die niet vanzelfsprekend hun weg vinden naar Jezus? En kunnen we die mensen in onze gemeenschap prioriteren, zodat in alles wat we doen, zij niet belemmerd worden om hem te leren kennen? Dan gaat het me niet eens zozeer om jong of oud. Al kunnen we wel met zekerheid zeggen dat het in elk geval de jonge generatie is die niet vanzelfsprekend hun weg naar Jezus vindt. Het onlangs verschenen SCP-rapport¹ laat zien dat er inmiddels meer niet-, dan wel gelovigen in Nederland zijn. Waar het voorheen, zeker in de tijd van verzuiling, vrij normaal was dat zowel thuis, als op school en in je omgeving iedereen gelovig was, zie je bij de huidige generatie jongeren dat je geloof veel eerder bevraagd wordt. Dat heeft ook goede kanten, want jongeren die nu bijvoorbeeld belijdenis doen of zich laten dopen, hebben dat vaak goed doordacht. Het is minder vanzelfsprekend. Dat is anders dan vroeger,

...profiteert de hele kerk daarvan'

waarbij belijdenis of doop in sommige gevallen wat meer hoorde bij de rituelen van het leven.'

Waarom is het nodig dat kerken serieus werk gaan maken van het thema: prioriteit geven aan jonge generaties?

'Feit is dat veel jongeren nu niet de aansluiting vinden bij een geloofsgemeenschap. In de weg naar de samenstelling van het boek Samen Jong, was dit voor mij persoonlijk echt een eye-opener. We gunnen jongeren vaak wel het leven met Jezus, maar in hoeverre gunnen we ze ook zijn lichaam: de kerk? Zijn we voldoende bewust van de waarde van de kerk, en wat deze gemeenschap toevoegt ook voor jonge mensen? De kerk van Jezus heeft namelijk een unieke groepsdynamiek. Een gewone groepsdynamiek draait vaak om vragen als: 'Wie is de belangrijkste?' Of 'Hoe krijg ik invloed in deze groep?' Maar Jezus zet een kind in het midden. Het kind

¹ Religie in een pluriforme samenleving, Deel 3: Buiten kerk en moskee. Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2022.

staat daarin symbool voor allen die kwetsbaar zijn, die niet vanzelfsprekend naar Jezus komen. Hoe kunnen we hen prioriteit geven? Daarnaast speelt ook mee dat kerken nu al jonge generaties missen in hun kerk. Dat zorgt voor pijn. Maar ik hoop eigenlijk dat niet zozeer de pijn, maar de passie de motor is om oog te krijgen voor jonge generaties.'

Zoals je schetste, is de wil er bij veel kerken wel om hiermee aan de slag te gaan, maar blijft het vaak nog hangen in theorie. Hoe komt dat?

'Als kerken hebben we denk ik vaak de neiging om ons eerder te laten leiden door kritiek, dan door een verlangen waar we naartoe willen. Denk bijvoorbeeld aan de weerstand die prioriteit geven aan jongeren op kan roepen bij andere doelgroepen in de kerk. Daarom hebben we in Samen Jong er ook bewust voor gekozen om elk hoofdstuk te beginnen met een Bijbelse reflectie. Weerstand weghalen doe je onder meer door bewustwording. Door de vraag te beantwoorden: Waarom doen we dit? Bovendien, als je prioriteit geeft aan de

jonge generaties, komt dit niet alleen ten goede aan jongeren en gezinnen, maar profiteert de hele kerk hiervan.'

'Je hebt Jezus nodig om eenheid te krijgen in diversiteit'

Leg eens uit?

'Uit het onderzoek van *Growing Young* bleek dat in gemeenschappen waar jongeren zich thuisvoelen, volwassenen ook veel beter gedijen. Ze genieten er vaak van dat er levendigheid is in de kerk. Het uitgangspunt van Samen Jong is ook niet zozeer dat je een kerk met veel jongeren moet worden, maar dat jouw kerk een representatieve afspiegeling is van de omgeving waarin jij je bevindt. Als jouw kerk alleen maar een homogene groep is, dan zou je kunnen concluderen dat het geloof kennelijk alleen maar relevant is voor 55-plussers, of

'Het uitgangspunt van Samen Jong is niet zozeer dat je **een kerk met veel jongeren** moet worden,

maar dat jouw kerk een **representatieve afspiegeling** is van de omgeving waarin jij je bevindt.'

voor witte mensen, of voor hoogopgeleiden, of noem maar op. Als je als kerk met de kernwaarden van Samen Jong aan de slag gaat, ga je de diversiteit ook (her)waarderen. Dat maakt het overigens niet per se makkelijker. Het is eenvoudiger om met een groep gelijkgestemden, in dezelfde leeftijdsfasen, een gemeenschap te vormen, dan met een diverse groep. Maar daarom heeft de Bijbel het ook over 'de eenheid in Christus'. Je hebt Jezus nodig om eenheid te krijgen in diversiteit.'

Wat is er voor nodig om dit te veranderen binnen kerken?

'Samen Jong is dus geen zes stappen naar een kerk vol met jongeren. Het is de wens om een kerk te zijn die Jezus Christus meer reflecteert, en dus diverser is. Dat vraagt om een cultuurverandering. En dat betekent dus dat het een langer proces is, en te maken heeft met alle aspecten van kerkzijn. Je moet je dus bij alles afvragen: hoe verhoudt dit zich tot de jongere generaties? Wat voor taal spreek je? Hoe richt je je kerkzaal in? Overigens zijn deze (uiterlijke) zaken geen doorslaggevende redenen voor jongeren om zich wel of niet aan te sluiten bij een kerk. Dat lijkt wat tegenstrijdig. Maar hoewel het niet draait om uiterlijkheden, leggen ze wel de waarden eronder bloot. Dus vind je het belangrijk dat bijvoorbeeld kinderen zich thuis voelen bij jou in de kerk? Voelen ze zich gezien? En merken ze dat ze erbij horen? Dan wordt dit als het goed is wel zichtbaar in uiterlijkheden.'

'Samen Jong is geen zes stappen naar een kerk vol met jongeren'

Waarom gaat 'prioriteit geven aan de jonge generatie' verder dan het organiseren van een gezinsdienst, of jeugdwerk?

'Het draait ten diepste niet om de activiteit, maar om de cultuur in een kerk. En een cultuur wordt zichtbaar in hoe je omgaat met jongeren. In hoe je praat, hoe je jongeren welkom heet. Zo hoorde ik een poosje terug een gemeentelid van boven de 80 tegen een jongere zeggen: 'Rutger, waar was je? Ik heb je gemist, meestal zit je vlakbij mij.' Zo mooi. Een bepaalde cultuur kun je zeker stimuleren door activiteiten, maar het gaat ook om onderwijs. En dat je mensen aanmoedigt om contact te leggen tussen generaties. Denk ook aan gezinnen. Ouders hebben immers het meeste invloed op het geloofsleven van hun kinderen. Daarom is het belangrijk om als kerk een 'partnerschap' aan te gaan met ouders, waarin je samen die verantwoordelijkheid draagt voor kinderen.'

Wat bedoel je met partnerschap tussen ouders/opvoeder en kerk?

'Als we eerlijk zijn, heeft kerk en jeugdwerk maar beperkte invloed op de jeugd. Het gaat dan om ongeveer 40 uur per jaar. Een ouder heeft gemiddeld 3.000 uur in een jaar waarin zij kunnen voorleven en vertellen wat een leven met Jezus betekent. Dus je kunt als kerk wel flink budget steken in jeugdwerk, maar strategisch gezien kan het verstandiger zijn om in te zetten op de vraag hoe je dat partnerschap met ouders kunt verstevigen. Hoe kun je dat wat thuis gebeurt in de kerk bevestigen, en uitdiepen, en andersom, zodat je een win-win situatie krijgt?'

Wat hoop je dat kerken gaan doen met dit gedachtegoed?

'Dat kerken weer een stukje hoop krijgen, en handvatten om kerk te zijn met alle generaties. Dat is niet eenvoudig, en er is soms weerstand, maar ik hoop dat we als MissieNederland samen met onze partners een soort community kunnen vormen waarin we elkaar bemoedigen en verder helpen.'

Bestel Samen Jong via de webshop van MissieNederland óf ontvang het boek cadeau wanneer je persoonlijk deelnemer wordt (vanaf € 5, per maand). Door je boek via ons te bestellen, steun je direct de beweging van Samen Jong. www.samenjong.nu

